

Laskutuspalveluyritykset ja niiden käyttäjät

Selvitys 4/2020

Julkaisun nimi:

Laskutuspalveluyritykset ja niiden käyttäjät

Tekijät:

Mikko Kotiranta, asiantuntija, Seppo Sannikka, analyytikko

Diaarinumero: VH/5712/02.98.00.00/2019

Julkaisija: Verohallinto, Harmaan talouden selvitysyksikkö

Julkaistu: 22.9.2020

Julkaisutapa: Sähköinen (PDF)

Julkisuus: Julkinen

Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 13 § ja JulkL (621/1999) 5:3 §:n 2 k

Lisätietoja mediallyle:

Johtaja Janne Marttinen, puh. 029 512 6066

Apulaisjohtaja Marko Niemelä, puh. 029 512 6070

Muut yhteydenotot htsy@vero.fi tai harmaatalous.fi -sivusto

Velvoitteidenhoitoselvityksen voi pyytää ilmiöselvityksessä kuvatun ryhmän perusteella. (Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä (1207/2010) 5:3 §)

Tiivistelmä

Tämän selvityksen tarkoituksena on kartoittaa laskutuspalveluyritysten sekä niiden käyttäjien velvoitteidenhoitoon liittyviä puutteita. Velvoitteidenhoidolla tarkoitetaan tässä selvityksessä lakisääteisten rekisteröitymis-, ilmoitus-, maksu- ja vakuuttamisvelvoitteiden hoitamista. Samalla muodostetaan yleiskuva laskutuspalvelujen käytön laajuudesta Suomessa.

Laskutuspalveluiden toimintaideana on, että niiden käyttäjät voivat laskuttaa työstään ilman omaa yritystunnusta. Selvityksessä tarkasteltiin 32 laskutuspalveluyritystä ja niiden kautta tuloja saaneita laskutuspalvelun käyttäjiä, joita oli runsas 30 000 vuonna 2018.

Laskutuspalvelujen toimialan liikevaihto oli 200 miljoonaa euroa ja käyttäjille maksettujen palkkojen ja työkorvausten määrä oli 165 miljoonaa euroa vuonna 2018. Liikevaihdolla ja käyttäjien määrällä mitattuna toiminta on kuusinkertaistunut vuosina 2012 - 2018. Kolme suurinta yritystä muodostaa koko toimialan liikevaihdosta 75 prosenttia.

Hieman yli 80 prosenttia selvityksen kohteena olleista laskutuspalveluyrityksistä oli heikosti kannattavia. Yhteissummaltaan lähes 800 000 euroa verovelkaa oli kahdella yrityksellä.

Selvityksen perusteella suurimpina laskutuspalveluiden käyttäjiin liittyvänä harmaan talouden riskinä on, että joka kymmenennellä heistä oli ulosottovelkaa ja 75 käyttäjää oli liiketoimintakiellossa. Ulosottovelan todennäköisyys oli kaksi kertaa suurempaa kuin elinkeinoinharjoittajilla keskimäärin. Liiketoimintakieltojen suhteellinen osuus oli 12 kertaa suurempi kuin elinkeinonharjoittajien joukossa.

Laskutuspalvelua käyttäjä on itse velvollinen hankkimaan yrittäjän eläkevakuutuksen ehtojen täytyttyä. Käyttäjistä 18 prosenttia ylitti vakuutuksen ottamisen euromääräisen alarajan (7799,37 euroa vuodessa) vuonna 2018. Joka kymmenes laskutuspalvelujen käyttäjistä oli ottanut vakuutuksen.

Laskutuspalvelun kautta tuloja ansainneista 80 prosenttia sai muita ansiotuloja. Laskutuspalvelujen kautta saatu keskimääräinen ansiotulo on noussut 3 000 eurosta 5 000 euroon vuosina 2012 - 2018.

Avainsanat: Ilmiöt; Laskutuspalvelu; Sateenvarjoiritys; Itsensätyöllistäjä

Sisällys

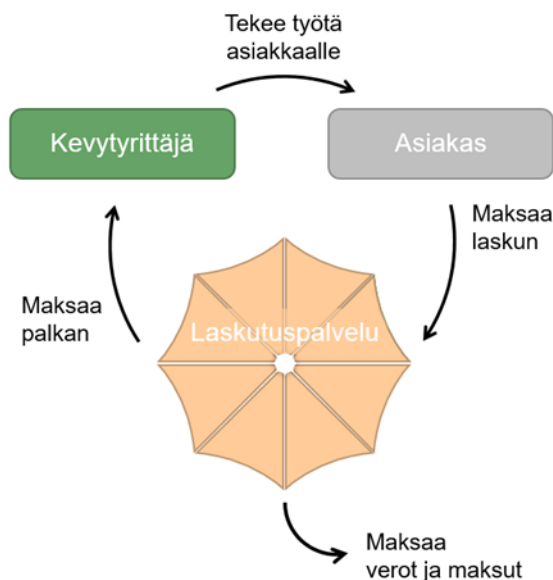
1	Johdanto	1
1.1	Eri viranomaisilla erilaisia tulkintoja laskutuspalvelun käyttämisestä.....	2
2	Selvityksen tarkoitus	3
3	Laskutuspalveluyritykset	4
3.1	Perustiedot.....	4
3.2	Rekisteröinnit ja toiminnan laajuus	5
3.2.1	Rekisteröinnit	5
3.2.2	Toiminnan laajuus	5
3.3	Talousluvut ja häiriötiedot.....	6
3.3.1	Tilinpäätöksen avainlukuja	6
3.3.2	Saneeraus- ja konkurssivaiheet	6
3.4	Velvoitteidenhoito.....	7
3.4.1	Verotuksen ilmoituspuutteet	7
3.4.2	Verotuksen maksupuutteet.....	7
3.4.3	Julkinen verovelkarekisteri	7
3.4.4	Työttömyysvakuutusmaksut	8
4	Laskutuspalvelujen käyttäjät	9
4.1	Taustatiedot	9
4.1.1	Ikä.....	9
4.1.2	Sukupuoli	9
4.1.3	Asuinpaikka.....	10
4.1.4	Ulkomaalaisten osuus	11
4.2	Ansiotulojen koostumus	11
4.2.1	Sivu- ja päätoimisuus	11
4.2.2	Vaihtuvuus	12
4.2.3	Samanaikainen yritystoiminta.....	13
4.2.4	Palkan määrä ja perityn ennakonpidätyksen osuus.....	14
4.3	Velvoitteidenhoito.....	15
4.3.1	Laskutuspalveluiden käyttäjien YeL-vakuuttamisen osuus	15
4.3.2	Laskutuspalvelujen käyttäjien vero-, ulosottovelkaisuus ja liiketoimintakieltojen määrä	16
5	Yhteenveto	18
5.1	Laskutuspalveluyritykset ja velvoitteidenhoito.....	18
5.2	Laskutuspalvelun käyttäjät ja velvoitteidenhoito	19
6	Lähteet	21
7	Luettelo kuvioista ja taulukoista	23
8	Liitteet	24
8.1	Liite 1. Työnteon uusiin muotoihin liittyvä sanasto	1
8.2	Liite 2. Mitä työtä ei voi tehdä laskutuspalveluiden kautta?.....	4

1 Johdanto

Yhä useampi tekee töitä freelancerina tai yrittäjänä. Jos omaa toiminimeä ei ole, vaihtoehto voi olla toimiminen laskutuspalveluyrityksen kautta. Kevytyrittäjyys soveltuu lähinnä palveluiden myyntiin, ei tavara kauppaan.

Laskutuspalveluyritysten käyttäminen on muualla maailmassa varsin yleinen toimintatapa. Laskutuspalveluyritystä kutsutaan englanniksi kuvaavasti "umbrella company" -nimellä, jossa omalta asiakkaaltaan toimeksiannon saaneet yksityishenkilöt toimivat laskutuspalveluyrityksen sateenvarjon alla.

Laskutuspalveluyritykset ovat itse lanseeranneet markkinointitermin "kevytyrittäjä". Sillä tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka työllistää itsensä yrittäjämäisesti ilman omaa yritys- ja yhteisötunnusta laskutuspalveluyrityksen kautta. Viranomaisten ja eri lakien lähestyminen työn tekemiseen perustuu kuitenkin perinteiseen kahtiajakoon: yrittäjä ja työntekijä.

Laskutuspalvelun käyttäjän (työn suorittajan) asiakas voi olla joko yritys tai yksityishenkilö¹. Työn suorittaja sopii asiakkaansa kanssa toimeksiannon ehdoista ja työstä maksettavasta korvauksesta. Työn suorittaja laskuttaa asiakasta laskutuspalveluyrityksen kautta ja asiakas maksaa laskun työn suorittajan sijaan laskutuspalveluyritykselle. Laskutuspalveluyritys välittää siten asiakkaan maksaman korvauksen edelleen työn suorittajalle (Verohallinto, 2020a).

¹ Alustatyö on laskutuspalveluja käyttävien keskuudessa erittäin vähäistä. Laskutuspalvelun käyttö eroaa alustatyöstä. Alustayhtiöt eivät esiinny työnantajina, vaan työkeikkojen välittäjinä.

Laskutuspalveluyritys hoitaa toimeksi saaneen puolesta ennakonpidätyksen ja arvonlisäveron maksamisen palkan ollessa kyseessä. Työn tilaaja ei joudu tekemään palkanlaskentaa tai työnantajailmoituksia, vaan maksaa pelkästään sovitun laskun.

Laskutuspalvelua voi käyttää lähes kaikenlaisten työsuoritusten ja palvelusten laskutukseen sivu- tai päätoimisesti. Laskutuspalveluyritysten käyttäminen vaihtelee yksittäisistä toimeksiannoista säännöllisiin laskuttajiin.

Palvelun käytöstä maksetaan pääsääntöisesti vain palkkaa nostaessa. Laskutuspalveluyritys vähentää laskutuksen arvonlisäverottomasta loppusummasta oman palvelumaksunsa (yleensä 3 - 7 prosenttia). (Rahakone, 2020)

1.1 Viranomaisilla erilaisia tulkintoja laskutuspalvelun käyttämisestä

Laskutuspalveluyrityksiä käyttävän työn suorittajan asema työntekijänä tai yrittäjänä määritellään eri laeissa eri tavalla. Tämän vuoksi esimerkiksi verotuksessa ja Yrittäjän eläkelaiassa (YeL) laskutuspalveluyrityksiä käyttäviä henkilöitä voidaan pitää toisistaan poikkeavasti joko palkansaajina tai yrittäjinä.

Verotuksessa laskutuspalveluyritys ja työn suorittaja voivat kuitenkin aina sopia suorituksen maksamisesta palkkana, jolloin laskutuspalveluyritykselle tulee verotuksessa samat työnantajavelvollisuudet kuin palkkaa maksaville työnantajille. Tällainen työsuhde ei vastaa työsopimuslaisia tarkoitettua työsuhdetta, koska laskutuspalveluyritys ei esimerkiksi johda ja valvo työn suorittajan tekemää työtä, kuten työnantaja normaalisti tekee. Laskutuspalveluyritys ei myöskään hanki työn suorittajan asiakkaita, se ei tee työtä koskevia sopimuksia, eikä se sovi työtä koskevasta veloituksesta työn suorittajan asiakkaiden kanssa. (Verohallinto, 2020a)

Laskutuspalveluyritysten käyttö lisää keikkatyöläisten palkkioiden maksamisen läpinäkyvyyttä ja on omiaan vähentämään harmaata taloutta. Toisaalta laskutuspalvelun käyttäjän maksuhäiriömerkinnät ja menetetyt luottotiedot eivät estä toiminnan aloittamista. Käyttäjiä ei merkitä ennakkoperintärekisteriin. On esitetty, että ulosottovelallinen voi yrittää käyttää laskutuspalvelun kautta toimimista hyväkseen yrittäessään välttää tulon ulosmittauksen. Liiketoimintakieltoa kierretään käyttämällä laskutuspalvelua, koska laskutuspalvelun käyttäjä katsotaan verotuksessa ensisijaisesti yrittäjän sijasta palkansaajaksi. Ulkomaisia työntekijöitä voidaan palkata laskutuspalveluiden kautta, jolloin työnantajavelvoitteita ei synny. Yrittäjän eläkevakuutuksen ottamiseen on nähty liittyvän epäselvyyksiä. (Harmaa talous & talousrikollisuus, 2019)

2 Selvityksen tarkoitus

Tämän selvityksen tarkoituksena on kartoittaa laskutuspalveluyritysten sekä niiden käyttäjien velvoitteidenhoitoon liittyviä puutteita. Velvoitteidenhoidolla tarkoitetaan tässä selvityksessä lakisääteisten rekisteröitymis-, ilmoitus-, maksu- ja vakuuttamisvelvoitteiden hoitamista. Samalla muodostetaan yleiskuva laskutuspalvelujen käytön laajuudesta Suomessa.

Tämän selvityksen kohdejoukko muodostettiin yrityksistä, jotka internetissä nimittävät itseään laskutuspalveluiksi tai asiakkaitaan kevytyrittäjiksi². Vuonna 2018 selvityksessä tarkasteltuja laskutuspalveluyrityksiä oli 32 kappaletta (29:llä palkanmaksutietoja).

Palkkatiedoista tarkistettiin se, että ne viittasivat laskutuspalvelutoiminnan harjoittamiseen. Laskutuspalveluyritysten käyttäjien joukosta jätettiin pois yhtiöiden vastuuhenkilöt ja omistajat, mutta yritysten omaa palkattua henkilökuntaa ei pystytty sulkemaan tarkastelun ulkopuolelle. Tarkastelluilla laskutusyrityksillä oli vuonna 2018 yli 30 000 käyttäjää, jotka olivat saaneet tuloja niiden kautta.

Laskutuspalveluyritykselle kuuluvat verotuksessa palkoista normaalit yritystoimintaan kuuluvat velvollisuudet, joita ovat ennakonpidätyksen toimittaminen³, työnantajan sairausvakuutusmaksun maksaminen, oma-aloitteisten verojen veroilmoitusten antaminen ja tulorekisteri-ilmoitukset. Laskutuspalvelun käyttäjän tehtäväksi jää määriteltyjen rajojen täytyttyä yrittäjän eläkevakuutuksen ottaminen.

² Ne laskutuspalveluyritykset, joiden asiakkaat toimivat kevytyrittäjänä Y-tunnusta käyttäen, rajattiin tarkastelun ulkopuolelle. Osa laskutuspalveluyrityksistä toimi aputoiminimellä tai laskutuspalvelujen tarjoaminen tuki merkittäväällä tavalla yrityksen muuta liiketoimintaa. Pieni osa laskutuspalveluyrityksistä oli erikoistunut tiettyjen toimialojen laskuttamiseen.

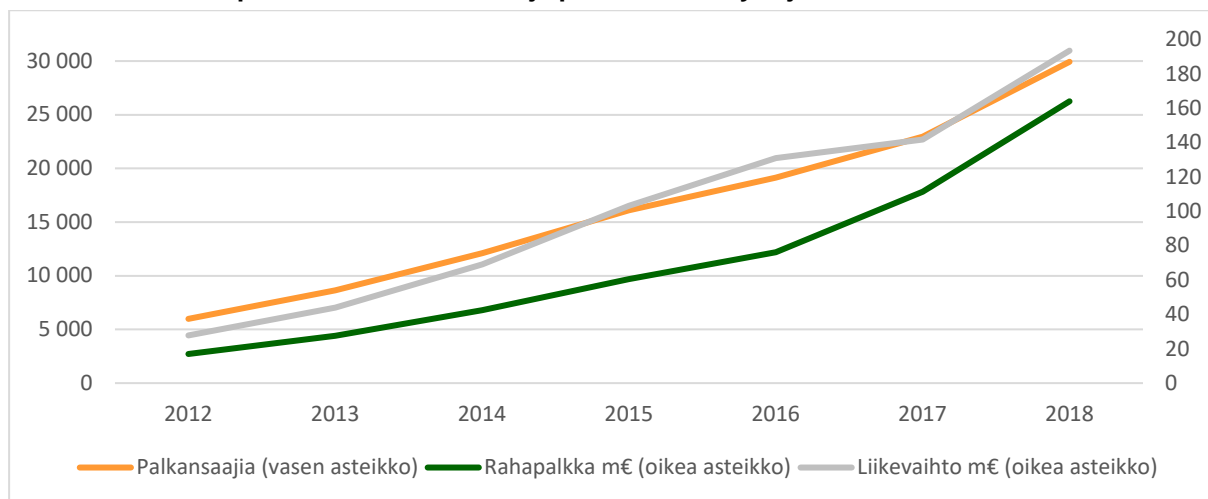
³ Toinen vaihtoehto on laskutussopimus, jolloin yrittäjä on tulonhankkimistoimintaa harjoittava henkilö, jolla ei ole Y-tunnusta. Silloin henkilölle maksetaan työkorvausta. Työkorvauksen olleessa kyseessä, laskutuspalveluyritys ei suorita työnantajan sairausvakuutusmaksua ja laskutuspalvelun käyttäjä on myös arvonnäkövelvollinen. Käyttäjä ei ole kuitenkaan verovelvollinen, jos arvonnäköverolaissa tarkoitettu tilikauden liikevaihto on enintään 10 000 euroa. Koska suurin laskutuspalveluista maksaa työnsuorittajille palkkaa, niin tässä selvityksessä laskutuspalvelun käyttäjän saama palkka pitää sisällään myös työkorvausten euromäärät.

3 Laskutuspalveluyritykset

Laskutuspalveluyritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli lähemmäs 200 miljoonaa euroa vuonna 2018. Näiden sateenvarjon alla toimiville yli 30 000 laskutuspalvelun käyttäjälle maksettiin palkkoja ja työkorvauksia 165 miljoonan euron edestä, mikä on kolme neljäsosaa laskutuspalveluyritysten yhteenlasketusta liikevaihdosta. Yhteenlaskettu taseen loppusumma oli 25 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa, ettei laskutuspalveluyrityksiin ole sitoutunut suurta omaisuutta.

Selvityksen laskutuspalveluyritysten käyttäjien määrä on kasvanut keskimäärin 4 000 kappaleella vuosittain. Vuosina 2012 - 2018 on toiminut kaiken kaikkiaan 60 000 henkilöä laskutuspalvelujen käyttäjinä. Sekä yhteenlaskettu liikevaihto, että maksetut palkat (työkorvaukset) ovat kasvaneet molemmat keskimäärin noin 25 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Kaikilla käytetyillä muuttujilla mitattuna kasvu on ollut hyvin tasaista vuoteen 2016 saakka, jonka jälkeen kasvu on kiihtynyt. Esimerkiksi maksettujen palkkojen ja työkorvausten määrä on tuplaantunut 76,1 miljoonasta eurosta 164,1 miljoonaan euroon vuosina 2016 - 2018.

Kuvio 1. Laskutuspalveluiden liikevaihto ja palkat sekä käyttäjien määrä

Lähde: Verohallinto 2019/09, palkansaajat ja palkat palkkojen vuosi-ilmoituksilta, liikevaihto tilinpäätöksiltä

3.1 Perustiedot

Laskutuspalveluyritykset toimivat joko osakeyhtiö- tai osuuskuntamuotoisesti. Laskutuspalveluyrityksistä suurin osa toimii osakeyhtiötä käyttäen. Vain neljännes tarkastelluista 32 yhtiöstä oli osuuskuntia. Mukana oli yksi yksityinen elinkeinonharjoittaja.

Hieman yli puolella laskutuspalveluyrityksiä päätoimiala on hallintopalvelu- ja tukitoiminta. Neljänneksellä se oli ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta. Muihin toimialaluokkiin kuului yksittäisiä yrityksiä.

Tarkastelluista yrityksistä 60 prosenttia sijoittui Uudellemaalle⁴. Sekä Pirkanmaalla että Varsinais-Suomessa oli 3 - 4 laskutuspalveluyrityksen kotipaikka. Muissa maakunnissa toimi yksittäisiä yrityksiä.

3.2 Rekisteröinnit ja toiminnan laajuus

Toiminta-osiossa tarkastellaan rekisteröintitietoja, toiminta-aikaa sekä toiminnan laajuutta kuvaavia tietoja.

3.2.1 Rekisteröinnit

Kaikki tarkastellut laskutuspalveluyritykset olivat yhtä lukuun ottamatta toimivia⁵. Kohdejoukon yrityksistä 75 prosenttia oli perustettu yli viisi vuotta sitten. Ainoastaan yksi aikaisemmin toiminut yritys lopetti toimintansa maaliskuussa 2020 eikä kuulunut enää ennakkoperintärekisteriin. Sen sijaan arvonlisäverorekisteriin kuuluivat kaikki 32 tarkasteltua yritystä.

Yrityksistä viisi ei kuulunut työnantajarekisteriin. Lainsäädännön mukaisesti toimittaessa tämä tarkoittaa sitä, että rekisteriin kuulumattomilla yrityksillä oli palveluksessaan korkeintaan yksi vakituinen työntekijä tai tilapäisesti enintään viisi työntekijää. Jos edes toinen esitetystä ehdoista ylittyisi, niin yrityksen tulisi kuulua työnantajarekisteriin.

3.2.2 Toiminnan laajuus

Toiminnan laajuutta voidaan kuvata tilinpäätöstiedoista saatavilla tuloslaskelman liikevaihdolla, taseen loppusummalla, palkansaajien ja maksettujen palkkojen määrällä. Yrityksen toiminnan laajuus on merkittävä taustatekijä arvioitaessa sen velvoitteidenhoitoa ja mahdollisia harmaan talouden riskejä. Sekä pienyritys että suuryritys voi syyllistyä harmaaseen talouteen. Kuitenkin harmaata taloutta esiintyy erityisesti pienissä yrityksissä. (Eduskunnan tarkastusvaliokunta, 2010)

Kolme suurinta yritystä muodosti koko toimialan lähes 200 miljoonan liikevaihdosta 75 prosenttia. Kun mukaan otettiin seuraavaksi suurimmat 10 yritystä, niin oli niiden osuus enää viidennes koko laskutuspalvelutoimialasta. Vain yhden yrityksen liikevaihtoluokka jäi alle 100 000 euroon tilikaudella 2018.

Puolella laskutuspalveluyrityksiä taseen loppusumma oli alle 300 000 euroa. Ainoastaan yhdellä kohdejoukon yrityksellä taseen loppusumma oli 10 miljoonaa euroa. Tämä oli 40 prosenttia koko toimialan 25 miljoonan euron taseen yhteissummasta.

⁴ Määräävä tekijä yrityksen sijoittumisessa alueelle oli yrityksen kotipaikka tietojen poiminnan hetkellä. Maakunnat ryhmiteltiin Tilastokeskuksen käyttämää suuraluejakoa mukaillen. Tarkastelussa Uusimaa erotettiin muusta Etelä-Suomesta omaksi suuralueeksi, koska yritystoiminta oli keskittynyt Uudellemaalle.

⁵ Toiminta-aika on määriteltä Verohallinnon rekisteritietojen (ennakkoperintä-, alv- ja työnantajarekisterit) avulla. Toiminta alkaa, kun yritys rekisteröityy ennakkoperintä-, alv- tai työnantajarekisteriin. Toiminta päättyy, kun yrityksen kaikki rekisteröinnit ovat päättyneet.

Kaikkien laskutuspalveluyritysten palkkojen (työkorvausten) yhteissumma oli yli 150 miljoonaa euroa. Laskutuspalveluyrityksistä kolme suurinta maksoi 80 prosenttia kaikista palkoista. Neljän pienimmän laskutuspalveluyrityksen palkkojen yhteissumma oli alle 250 000 euroa.

Yli 250 palkansaajan laskutuspalveluyrityksiä oli 13 kappaletta. Näiden yritysten palkansaajien osuus oli 95 prosenttia koko toimialan palkansaajista. Kahden yrityksen palkansaajien määrä jäi välille 5 - 9 henkilöä. Palkansaajia ei ollut ilmoitettu lainkaan kolmessa yrityksessä.

3.3 Talousluvut ja häiriötiedot

Talousoviossa tarkastellaan tilinpäätöksen avainlukuja, tuloksen tappiollisuutta, negatiivista omaa pääomaa ja talouden häiriötietoja.

3.3.1 Tilinpäätöksen avainlukuja

Tilinpäätöksen avainluvuista tarkastellaan yksinkertaistettuja kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja. Kannattavuutta mitattiin tilikauden tuloksella, maksuvalmiutta quick ratiolla ja vakavaraisuutta omavaraisuusasteella laskettuna vuoden 2018 tilinpäätöstiedoista. Kaikista laskutuspalveluyrityksistä oli viimeisimmän tilikauden tilinpäätöstiedot käytettävissä.

Hieman yli 80 prosenttia laskutuspalveluyrityksistä oli heikosti kannattavia. Tappiollisia kaikista yrityksistä oli kolmannes. Vakavaraisuudeltaan heikossa tilanteessa oli kaksi kolmannesta. Koko kohdejoukosta laskettuna joka viidennellä oli negatiivinen oma pääoma. Yleisestä heikosta vakavaraisuustilanteesta huolimatta puolella yrityksistä oli hyvä maksuvalmius, joka johtunee laskutuspalvelun käyttäjien palkkojen ja verojen maksamisen hoitumisesta niiden kautta. Jos kirjanpitovelvollisen omalla pankkitilillä on asiakasvaroja, joita ei ole erotettu asiakasvaratileille, varat kirjataan rahoitusomaisuuteen ja lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan (Tilisanomat, 2015). On muistettava tässä yhteydessä, että laskutuspalvelujen välittämä korvaus käyttäjälleen on useimmiten palkkaa verotuksen näkökulmasta.

3.3.2 Saneeraus- ja konkurssivaiheet

Vain yhdellä laskutuspalveluyrityksellä oli toiminnassaan saneerausvaiheita. Konkurssi- ja yrityssaneeraustiedot kertovat, että yrityksellä on tai on ollut vireillä maksukyvyttömyysmenettely. Yrityksen maksukyvyttömyyttä koskevat tiedot kertovat yrityksen taloudellisista vaikeuksista. Tiedot eivät suoraan ennakoita harmaata taloutta, mutta taustalta voi joissain tilanteissa löytyä myös harmaata taloutta ja suoranaista talousrikollisuutta.

Ulosottotiedot kuvaavat muun muassa yritysten velkaantumista ja usein myös maksukykyä. Merkittävät ulosottovelat kertovat tavallisesti vakavista taloudellisista vaikeuksista. Ulosottovelka liittyy harmaaseen talouteen tyypillisesti silloin, kun velkojen maksamatta jättämisen tarkoituksena on ollut verojen tai muiden julkisoikeudellisten maksujen välttäminen muun syyn kuin maksukyvyttömyyden takia. Ulosottovelan tilastollisessa tarkastelussa ei kuitenkaan voida erotella sitä, onko velka syntynyt maksukyvyttömyyden vai esimerkiksi rikollisen toiminnan johdosta.

Avoimia ulosottoasioita löytyi vain yhdellä laskutuspalveluyrityksellä. Kyseessä oli verot tai veronluonteiset maksut yhteismäärältään 14 000 euroa. Näihin kohdistui suppea ulosoton este. Tällöin ulosmittaustoimet rajoittuvat palkan, eläkkeen tai muun sellaisen tulon, saata- van tai omaisuuden ulosmittaukseen, jossa ulosmittauksen kohdetta ei tarvitse muuttaa rahaksi. (Ulosotto, 2019)

3.4 Velvoitteidenhoito

Velvoitteidenhoidolla tarkoitetaan lakisääteisten rekisteröitymis-, ilmoitus-, maksu- ja vakuut- tamisvelvoitteiden hoitamista. Velvoitteidenhoito-osiossa tarkastellaan ilmoitus- ja maksu- puutteita Verohallinnolle.

3.4.1 Verotuksen ilmoituspuutteet

Yhtäkään laskutuspalveluyritystä ei ole arvioverotettu koskien tuloveroa, arvonlisäveroa ja työnantajamaksuja vuonna 2018 (Verohallinto 3/2020). Verotus on toimitettava arvioimalla, jos veroilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei voida panna oikaistunakaan verotuksen perus- teeksi. Verotus on toimitettava arvioimalla myös silloin, kun verovelvollisen ilmoittama tulo muiden samalla alalla ja vastaavasti saman laatuissa olosuhteissa toimivien verovelvollis- ten tuloon verrattuna on ilmeisesti liian vähäinen ja on syytä epäillä, että verovelvollinen sa- laa tulojaan. Yleisin syy arvioverotukseen on ilmoituslaiminlyönti. Arvioverotukseen liittyy kohonnut harmaan talouden riski.

3.4.2 Verotuksen maksupuutteet

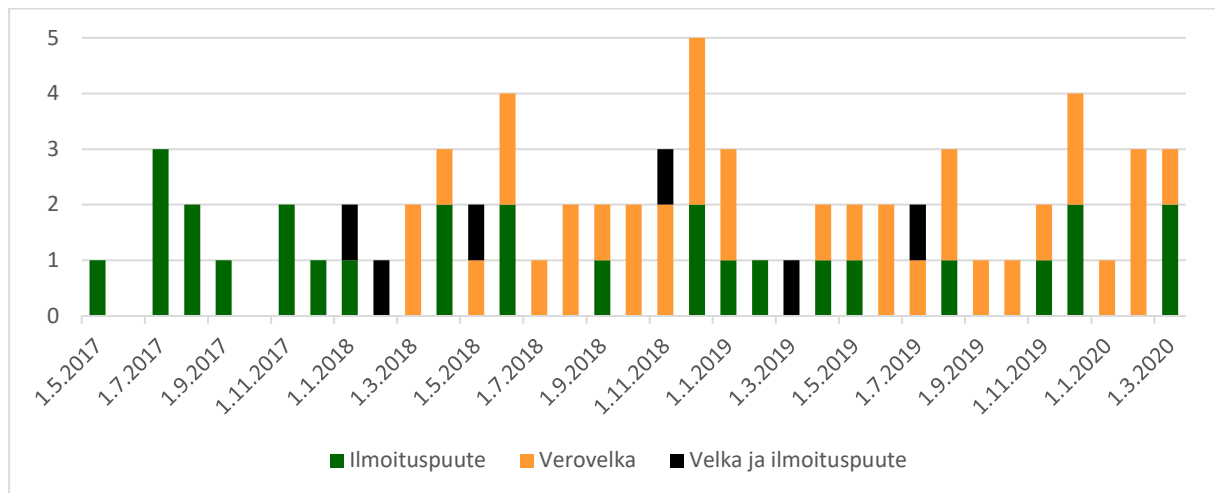
Laskutuspalveluyrityksistä noin kolmanneksella eli 10 yrityksellä oli verovelkaa. Verovelalla tarkoitetaan eräpäivän jälkeen maksamatta olevaa veroa. Verovelka liittyy harmaaseen talou- teen silloin, kun verovelvollisen tarkoituksena on ollut verojen välttäminen muun syyn kuin maksukyvyttömyyden takia. Verovelan tilastollisessa tarkastelussa ei voida erotella sitä, onko verovelka syntynyt maksukyvyttömyyden vai esimerkiksi rikollisen toiminnan johdosta. Koko- naisuutena verovelan määrän kasvu kuitenkin kuvastaa harmaan talouden riskin lisäänty- mistä, mistä syystä sen seuraaminen on harmaan talouden torjunnan kannalta merkityksellistä.

Laskutuspalveluyritysten yhteenlasketun verovelan suuruus oli lähes miljoona euroa. Tämä summa jakaantui lähes kokonaan seitsemälle yritykselle, joista neljällä oli maksujärjestely Verohallinnon kanssa (Verohallinto 3/2020). Yli 100 000 euroa verovelkaa oli kahdella yrityk- sistä yhteisummaltaan lähemmäs 800 000 euroa ja saman verran oli niitä yrityksiä, joiden verovelka oli 30 000 - 100 000 euroa. Jäljelle jääneiden kolmen yrityksen verovelka oli 5 000 - 30 000 euroa. Alle 5 000 verovelkaa oli kolmella yrityksellä.

3.4.3 Julkinen verovelkarekisteri

Julkisessa verovelkarekisterissä oli kahdeksan selvityksen laskutuspalveluyhtiötä ajalla tou- kokuu 2017 - maaliskuu 2020. Yli 10 000 euron verovelkoja oli kolmella yrityksellä, joskaan maaliskuun 2020/03-merkinnässä enää vain yhdellä. Verovelkoja, joista on voimassa Veroh- allinnon kanssa tehty maksujärjestely, ei julkaista verovelkarekisterissä. Maksujärjestelyn ulkopuoliset verot kuitenkin merkitään rekisteriin normaalisti.

Kuvio 2. Laskutuspalveluyritykset, joilla ilmoituspuutteita ja/tai verovelkaa kuukausittain 5/2017 - 3/2020

Lähde: Verovelkarekisteri 2020/03

3.4.4 Työttömyysvakuutusmaksut

Laskutuspalveluyrityksistä kahdella kolmanneksella oli työttömyysvakuutusmaksutietoja vuonna 2018 eikä niihin liittyviä luottotappioita ollut (Verohallinto 3/2020). Työttömyysvakuuttaminen koskettaa laskutuspalveluyrityksen omia työntekijöitä, ei niiden kautta laskuttavia. Sosiaali- ja terveysministeriön ja Eläketurvakeskuksen yhteisen tulkinnan johdosta laskutuspalvelua käyttävät katsotaan eläkevakuuttamisen kohdalla kuuluvan pääsääntöisesti YeL-vakuutuksen piiriin.

Työttömyysvakuutusmaksut muodostuvat kahdesta osasta – työnantajan ja palkansaajan vakuutusmaksuista, jotka työnantaja suorittaa Työllisyysrahastolle. Työttömyysvakuutusmaksuprosenteista säädetään vuosittain lailla, ja maksuilla rahoitetaan pääasiassa ansiosidonnaista työttömyysturvaa.

4 Laskutuspalvelujen käyttäjät

Suurimpien laskutuspalveluyritysten muodostaman Uusi Työ ry:n käyttäjäkyselyn perusteella merkittävä osa laskutuspalvelujen käyttäjistä toimii kulttuurialalla. Kyselyyn vastanneista lähes 30 prosenttia kertoi toimialakseen kulttuurialan. Toiseksi suurin toimiala oli rakentaminen ja remontointi viidenneksen osuudella. Muita laskutuspalvelujen käyttäjien yleisiä toimialoja olivat informaatio ja viestintä (17 %), hallinto- ja tukipalvelutoiminta (11 %) ja koulutus (10 %). (Uusi työ ry, 2019)

Suurin osa laskutuspalvelujen käyttäjistä on sivutoimisia yrittäjiä, jotka ovat muualla palkkatyössä. Laskutuspalvelujen käyttäjinä toimii muun muassa taiteilijoita, bloggareita, muusikoita, käsityöläisiä, kirjoittajia, kuvaajia, urheiluvalmentajia ja luennoitsijoita. Lisäksi osa yrityksistä ottaa määräaikaista työnsuorittajia tai harjoittelijoita ilman työsuhdetta, ei verokortilla. (Länsiväylä, 2020)

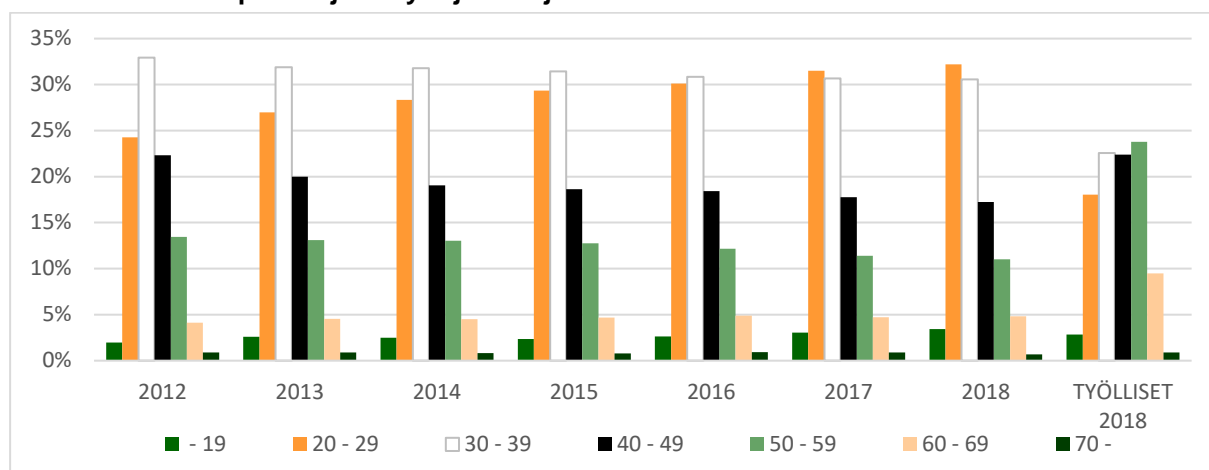
4.1 Taustatiedot

Laskutuspalvelukäyttäjien taustatiedoilla tarkoitetaan ikää, sukupuolta, asuinpaikkaa ja kansalaisuutta.

4.1.1 Ikä

Enemmistö laskutuspalvelujen käyttäjistä oli alle 40 vuotiaita vuonna 2018. 20- ja 30-vuotiaiden laskutuspalvelun käyttäjien osuus oli molemmissa alaluokissa 30 prosentissa. 50-vuotiaita oli enää noin puolet näiden kahden aikaisemman alaluokan suhteellisesta osuudesta eli 15 prosenttia. Kaikkien työssä käyvien osalta tilanne oli tasaisemmin jakaantunut eri ikäluokkiin. Alaluokista alle 30-vuotiaiden osuus on selkeimmin kasvanut 24 prosentista 32 prosenttiin vuosina 2012 - 2018.

Kuvio 3. Laskutuspalvelujen käyttäjien ikäjakauma vuosina 2012 - 2018

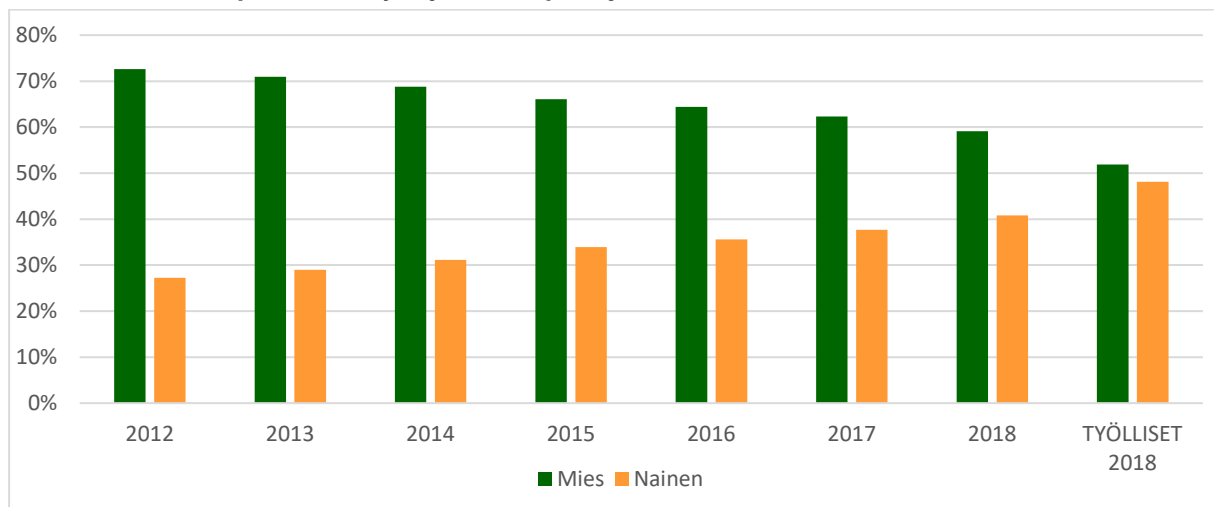
Lähde: Verohallinto 2019/09; Tilastokeskus Työmarkkinat Työvoimatutkimus taulukko 11pl

4.1.2 Sukupuoli

Laskutuspalvelun käyttäjien joukossa oli enemmän miehiä kuin naisia. Osuus on kuitenkin tasaantunut vuosien kuluessa. Naisten suhteellinen osuus oli 27 prosenttia vuonna 2012,

kun osuus oli jo 41 prosenttia vuonna 2018. Kaikkien työssä käyvien osalta naisten ja miesten suhteelliset osuudet olivat lähes yhtä suuret vuonna 2018.

Kuvio 4. Laskutuspalvelun käyttäjien sukupuoli jakauma vuosina 2012 - 2018

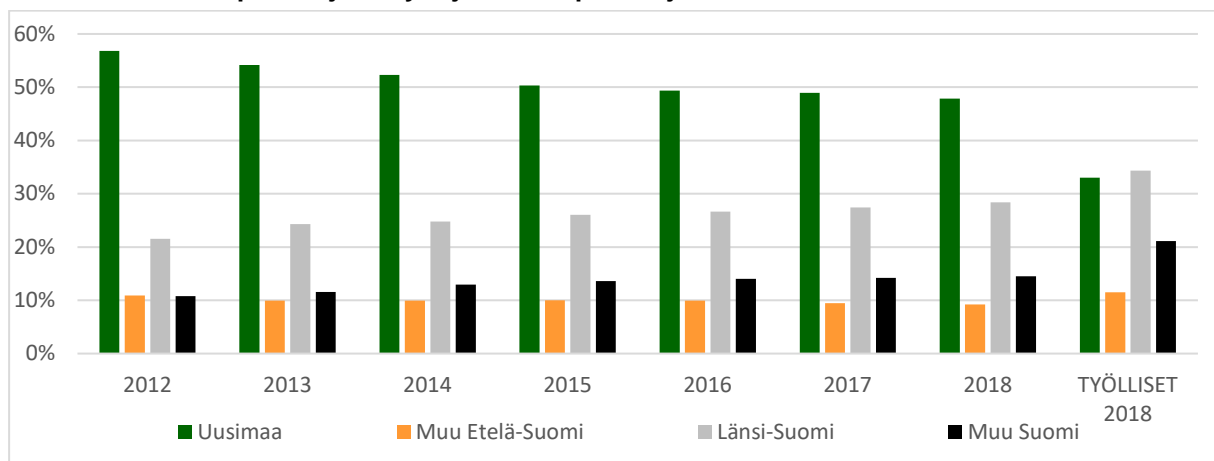

Lähde: Verohallinto 2019/09; Tilastokeskus Työmarkkinat Työvoimatutkimus taulukko 11pl

4.1.3 Asuinpaikka

Lähes puolet laskutuspalvelujen käyttäjistä asui Uudellamaalla vuonna 2018. Länsisuomalaisten laskutuspalvelujen käyttäjien osuus oli neljännes. Vuosien 2012 - 2018 kuluessa Uudenmaan osuus on pienentynyt kymmenisen prosenttiyksikköä. Kun kaikkien työllisten asuinpaikkoja tarkasteli vuonna 2018, niin oli Uudenmaan osuus lähes puolet. Kaikkien työssä käyvien osalta muun Suomen osuus oli jonkin verran isompi kuin laskutuspalvelujen käyttäjiä tarkasteltaessa.

Kuvio 5. Laskutuspalvelujen käyttäjien asuinpaikan jakautuminen vuosina 2012 - 2018

Muu Etelä-Suomi = Kanta-Häme, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala

Länsi-Suomi = Varsinais-Suomi, Satakunta, Pirkanmaa, Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa

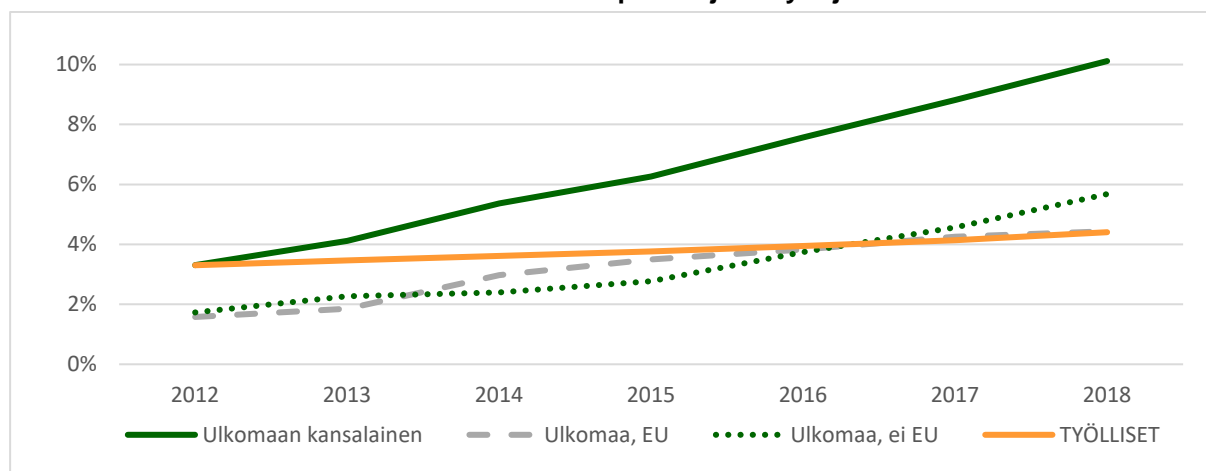
Muu Suomi = Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi, Ahvenanmaa, myös tuntematon ja ulkomaat

Lähde: Verohallinto 2019/09; Tilastokeskus Työmarkkinat Työvoimatutkimus taulukko 11pn

4.1.4 Ulkomaalaisten osuus

Ulkomaan kansalaisten⁶ osuus laskutuspalveluiden käyttäjistä oli 10 prosenttia vuonna 2018. Määrä on ollut tasaisessa 1,5 prosentin vuosittaisessa kasvussa suhteutettuna kaikkien laskutuspalvelujen käyttäjien määriin eri tarkasteluvuosina. Ulkomaisten kolmansien maiden kansalaisten osuus laskutuspalvelujen käyttäjistä oli 5,7 ja EU-kansalaisten 4,4 prosenttia vuonna 2018. Ulkomaisten EU-maista tulevien laskutuspalvelujen käyttäjien määrä on tuplaantunut ja kolmansista maista tulleiden määrä on kolminkertaistunut kuudessa vuodessa. Keikkatyöläisten (kuten ruokalähetit) joukossa on paljon ulkomaalaistaustaisia henkilöitä, jotka ovat työllistyneet laskutuspalvelujen avustuksella tai muita itsensä työllistämisen muotoja käyttäen.

Kuvio 6. Ulkomaan kansalaisten osuus laskutuspalvelujen käyttäjistä vuosina 2012 - 2018

Lähde: Verohallinto 2019/09; Tilastokeskus Väestö Työssäkäynti taulukko 115e

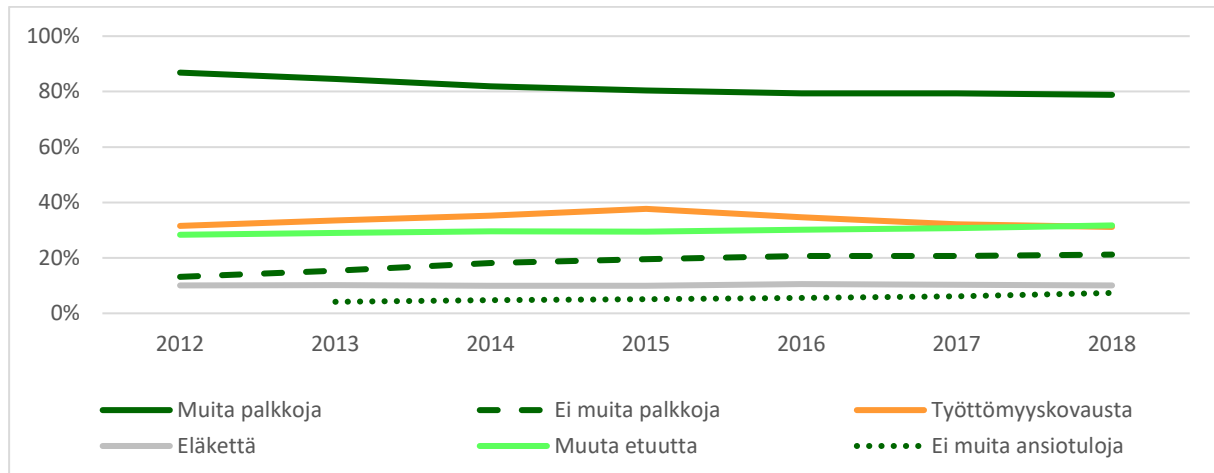
4.2 Ansiotulojen koostumus

Tulojen muodostuminen-osiossa tarkastellaan laskutuspalvelujen käyttäjien pää- ja sivutoimisuutta, muun toimeentulon muodostumista, vuosittaista vaihtuvuutta, samanaikaisesti harjoitettua yritystoimintaa, keskimääräistä palkan ja ennakopidätyksen määrää.

4.2.1 Sivu- ja päätoimisuus

Tarkastelluista henkilöistä 80 prosenttia sai laskutuspalveluyritysten lisäksi muualta ansiotuloja vuosittain 2012 - 2018. Tämä tarkoittaa toisaalta sitä, että 20 prosentilla henkilöistä ainoat saadut ansiotulot olivat ansaittu laskutuspalveluyritysten kautta. Työttömyysetuutta saaneita laskutuspalvelujen käyttäjiä oli keskimäärin 30 prosenttia eri vuosina. Muita etuuksia (kuten ansiomenetyskorvaukset sairaudesta, opintorahat, lasten hoidon tuki) saaneita oli yhteensä yhtä suuri osuus kuin työttömyysetuutta saaneita. Eläkettä laskutuspalvelujen käyttäjistä oli saanut kymmenisen prosenttia.

⁶ Kansalaisuus on saatu Verotustietojärjestelmästä. Sinne tieto tulee ensisijaisesti Väestörekisterikeskuksesta. Päivityksen voi tehdä myös Verohallinto.

Kuvio 7. Laskutuspalvelujen käyttäjien tulojen lähteet vuosina 2012 - 2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Palkansaajia	5 955	8 598	12 075	16 035	18 960	22 865	29 884
Palkanmaksajia	15	20	22	22	23	27	29

Ei muita palkkoja = ainoat palkat laskutuspalveluyrityksestä

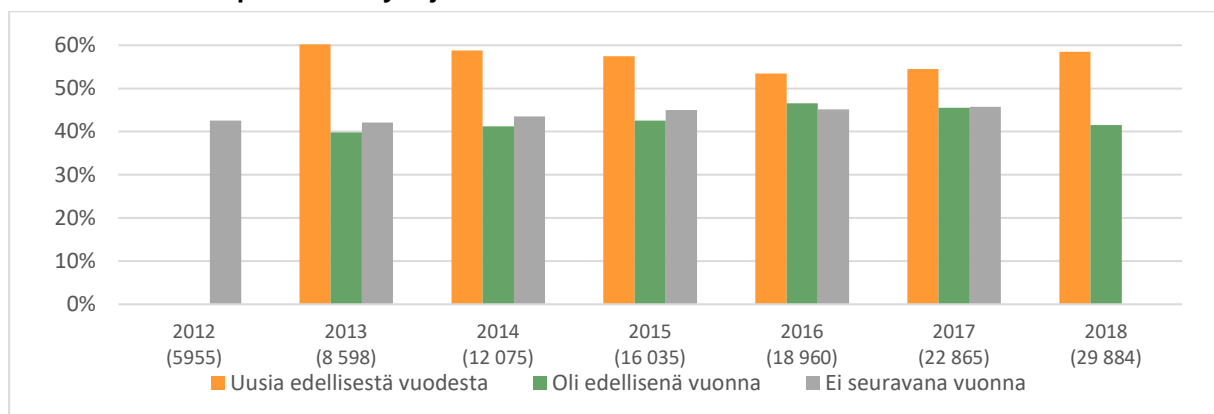
Ei muita ansiotuloja = ansiotuloja vain laskutuspalveluyrityksestä

Muu etuus = esimerkiksi ansionmenetykskorvaukset sairaudesta, opintoraha, lapsen hoidon tuki

Lähde: Verohallinto 2019/09

4.2.2 Vaihtuvuus

On luonnollista, että laskutuspalvelun käyttäjien joukossa on suurta vaihtuvuutta, kun työtä tehdään useimmiten sivutoimisesti. Selvityksen laskutuspalvelujen käyttäjistä keskimäärin runsas puolet oli uusia edellisestä vuoteen verrattuna ja vajaa puolet vanhoista toimijoista jatkoivat toimintaansa.

Kuvio 8. Laskutuspalvelun käyttäjien vaihtuvuus

Uusia edellisestä vuodesta + oli edellisenä vuonna = 100 %

Lähde: Verohallinto 2019/09

Käyttäjät olivat pääsääntöisesti uskollisia kerran valitsemalleen laskutuspalvelulle. Heistä 92 prosenttia käytti vain yhtä laskutuspalvelua kaikkien tarkasteltujen vuosien aikana.

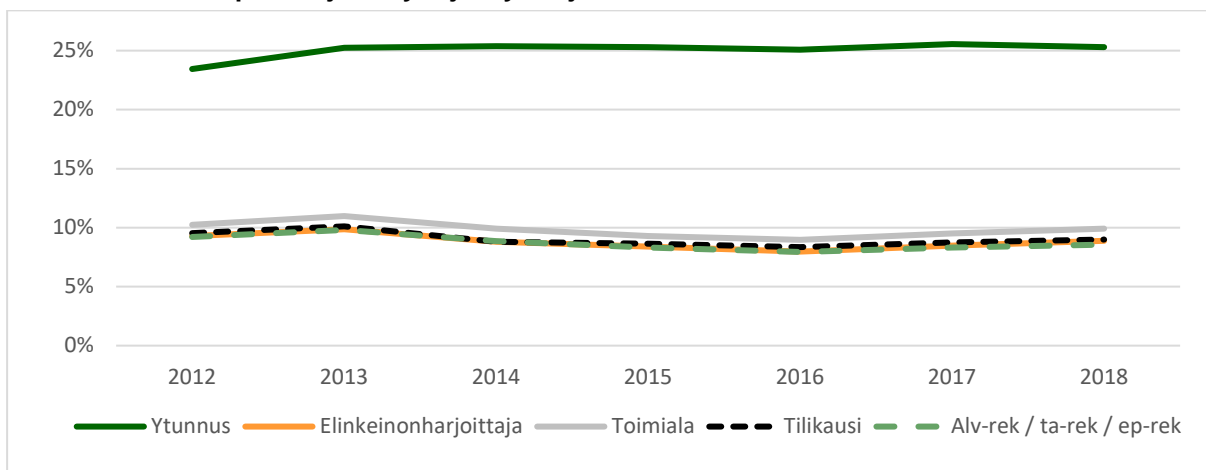
Taulukko 1. Käytettyjen laskutuspalveluiden ja vuosien lukumäärä 2012 - 2018

Laskutuspalvelun käyttäjät (61 100)	Laskutuspalveluita	Vuosia
Yhteensä	100,0 %	100,0 %
Vain yksi	92,3 %	55,9 %
Kaksi	6,7 %	22,6 %
Kolme	0,7 %	10,5 %
Neljä tai useampi	0,2 %	11,5 %

Osa asiakkaista käyttää useaa laskutuspalvelua, jotta voivat hyödyntää samaa nollaprosentin tai alhaisen veroprosentin verokorttia usealla maksajalla ilman että tuloraja vastaa todellista vuosituloa. Ennakonpidätyksen määrä on näillä asiakkailla liian pieni suhteessa rahapalkkaan. Heille muodostuu jäännösveroa, jota ei ole tarkoitukseen maksaa, koska asiakkailla on jo ennestään verovelkaa sekä ulosottotietoja.

4.2.3 Samanaikainen yritystoiminta

Noin neljänneksellä vuotuisista laskutuspalvelujen käyttäjistä oli käytettävissään yritystunnus. Yritys- ja yhteisötunnus on pysyvä rekisteritieto eikä ole riippuvainen siitä, harjoitetaanko toimintaa jollain ajanjaksolla vai ei. Noin kymmenyksellä oli aktiivinen yrittäjäasema taustalla. Tämä määriteltiin elinkeinonharjoittajuuden, toimialan, tilikauden tai verotuksen rekistereihin kuulumisen perusteella joko erikseen tai ominaisuuksien yhdisteenä (joku niistä voimassa). Osuudet säilyivät muuttumattomia eri tarkasteluvuosina. Osa rinnakkaisesta toiminnasta selittyi sillä, että laskutuspalvelujen käyttäjä on perustanut oman yrityksen ja sen jälkeen lopettanut laskutuspalvelujen käyttämisen samana vuonna.

Kuvio 9. Laskutuspalvelujen käyttäjien yrittäjäasema

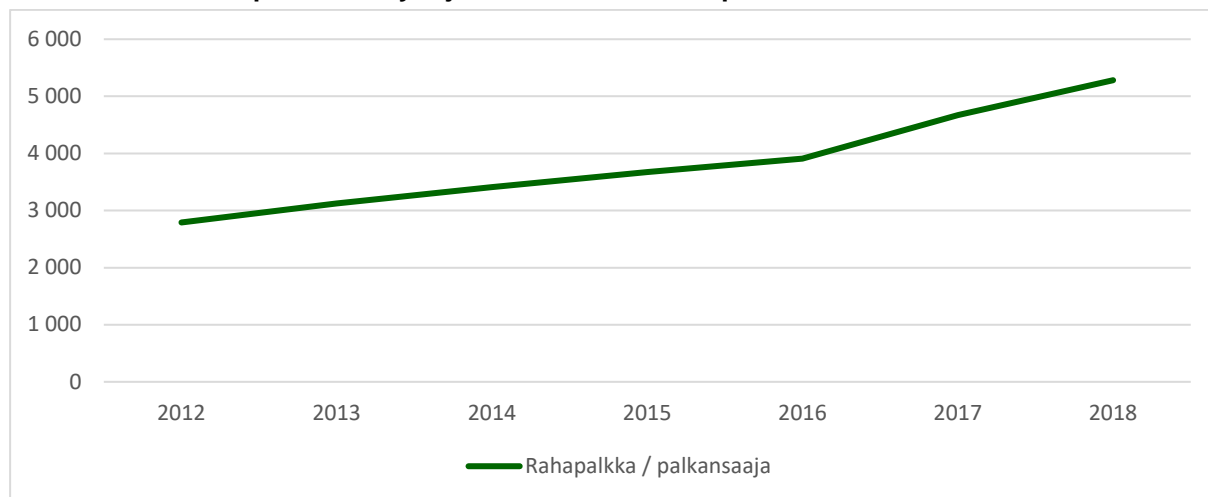
Alv-rek / ta-rek / ep-rek = arvonlisäverovelvollinen, työnantaja tai ennakoperintärekisterissä

Lähde: Verohallinto 2019/09

4.2.4 Palkan määrä ja perityn ennakonpidätyksen osuus

Laskutuspalvelun käyttäjän keskimääräinen vuosipalkka nousi 3 000 eurosta 5 000 euroon vuositasolla vuosina 2012 - 2018. Tasainen vuosittainen kasvu oli 300 euroa vuosina 2012 - 2016. Sen jälkeen kasvua oli 500 euroa vuositasolla vuosina 2017 - 2018.

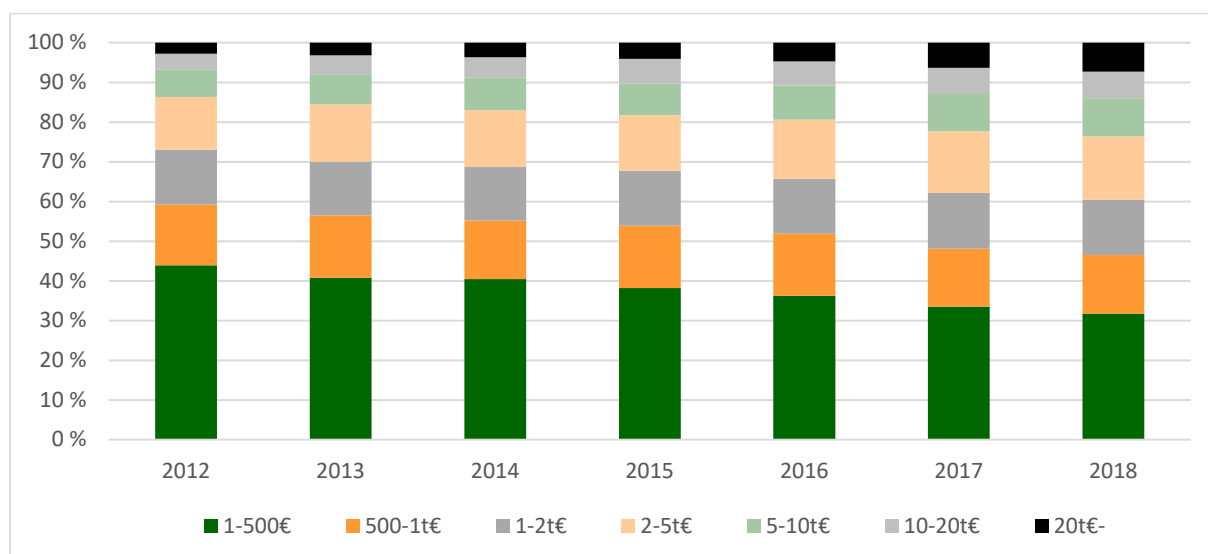
Kuvio 10. Laskutuspalvelun käyttäjää kohden maksama palkka keskimäärin vuosittain

Lähde: Verohallinto 2019/09

Suurempien vuosipalkkojen yhteenlaskettu euromääräinen osuus kasvoi ja pienempien suhteellinen osuus vuorostaan pienentyi, kun tarkasteltiin palkanmaksun eri alaluokkia eri tarkasteluvuosina. Vuonna 2012 alle 500 euron palkkojen osuus oli hieman yli 40 prosenttia kaikista maksetuista palkoista. Vuonna 2018 pienimpien maksettujen palkkojen osuus oli enää 30 prosenttia. Toisessa päässä yli 20 000 euron vuosipalkkojen osuus on kasvanut muutamasta prosentista viiteen prosenttiin. Lähes samanlaista kehitystä oli havaittavissa seuraavaksi korkeimmissa palkkaluokissa 5 - 10 tuhatta euroa ja 10 - 20 tuhatta euroa.

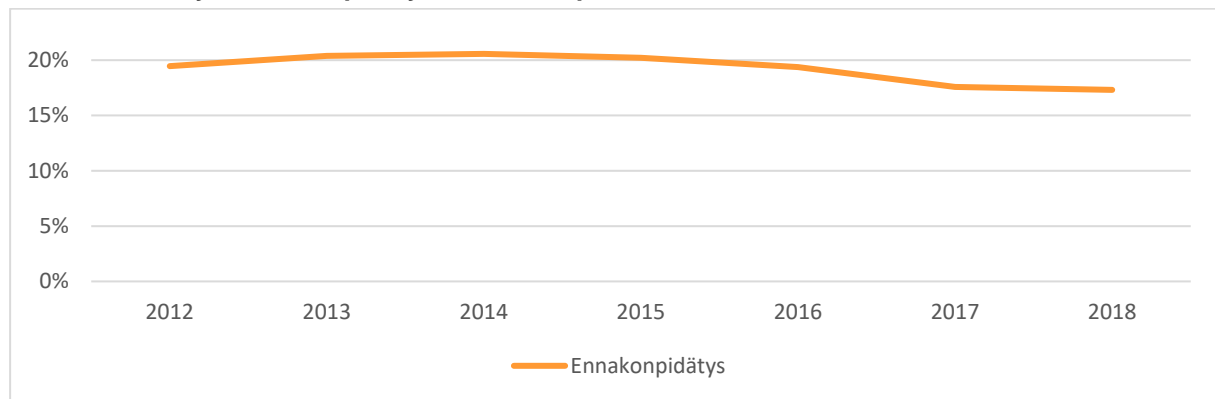
Kuvio 11. Laskutuspalveluiden käyttäjää kohden maksaman palkan määrä jaoteltuna alaluokkiin vuosittain

Lähde: Verohallinto 2019/09

Palkansaajilta perityn ennakonpidätyksen osuus on laskenut 20 prosentista 17 prosenttiin vuosina 2012 - 2018. Veroprosentti on ollut vuosittain yhden prosentin laskussa vuodesta 2016 lähtien.

Kuvio 12. Perityn ennakonpidätyksen osuus palkoista

Lähde: Verohallinto 2019/09

4.3 Velvoitteidenhoito

4.3.1 Laskutuspalveluiden käyttäjien YeL-vakuuttamisen osuus

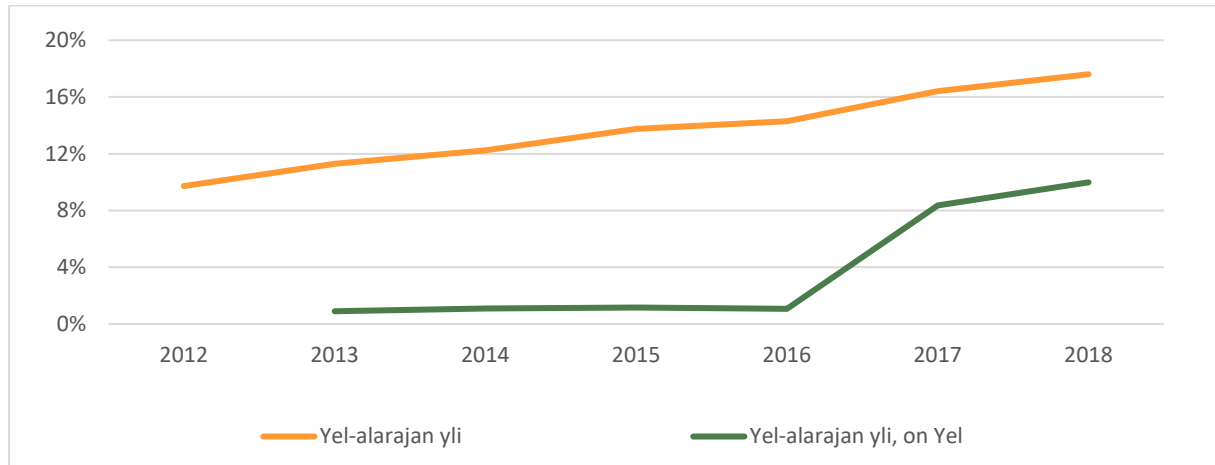
Laskutuspalvelujen käyttäjät katsotaan yrittäjiksi työttömyys- ja sosiaaliturvan osalta. Tämä tarkoittaa kuitenkin lähinnä päätoimisia käyttäjiä. Laskutuspalvelun käyttäjän turvan taso määräytyy YeL-vakuutuksen työtulon mukaan ja mitä todellisempi työtulo on tuloihin nähden, sitä kattavampi se on.

Laskutuspalvelua käyttävä on itse velvollinen hankkimaan YeL-vakuutuksen, jos laskutuspalvelun kautta saatavat bruttoansiot ylittävät 7799,37 euroa vuodessa (2019). Lisäksi yritystoiminnan tulee jatkua yli neljä kuukautta yhtäjaksoisesti. (Eläketurvakeskus, 2019)

Laskutuspalveluyrityksen palkkalaskelmissa näkyy bruttoansioiden vuosikertymä, joten Laskutuspalvelun käyttäjän on helppo seurata, kuinka paljon bruttoansioita on kertynyt. YeL-velvollisen rajaan ei lasketa niiden töiden bruttoansioita, joista on pidätetty TyEL-maksuja (ns. perinteiset työsuhteet).

YeL-maksu on tietty prosentti arvioidusta työtulosta. Maksuprosentit vahvistaa Sosiaali- ja terveysministeriö vuosittain. YeL-maksut ovat täysimääräisesti vähennyskelpoisia omassa henkilökohtaisessa verotuksessa. (Eläketurvakeskus, 2020)

Yritystoiminnan vakiintuessa ja muuttuessa myös ilmoitetun YeL-työtulon olisi syytä päivittyä. Mitä suurempi työtulo on, sitä suuremmat ovat vakuutusmaksut, ja sitä suuremman eläkkeen saa. Arvioidun työtulon pitäisi vastata oikeaa työtuloa, sillä se vaikuttaa yrittäjän koko sosiaaliturvaan, eli vanhempainpäivärahoihin, sairauspäivärahaan ja työttömyyskorvauksen määrään.

Kuvio 13. Laskutuspalvelun käyttäjien yrittäjän eläkevakuutus, vakuutuksen ottaneiden osuus euromääräisen rajan ylittäneiden joukossa

Yel = YEL-vakuutettu vuonna
 Yel-alarajan yli = laskutuspalvelun käyttäjän palkat yli vuotuisen Yel-alarajan
 Yel-raja ei Yel = laskutuspalvelun käyttäjän palkat yli vuotuisen Yel-alarajan, ei Yel-vakuutettu
 Yel-raja ei Yel, el vakm = laskutuspalvelun käyttäjän palkat yli vuotuisen Yel-alarajan, ei Yel-vakuutettu ei eläkevakuutusmaksuja

Lähde: Verohallinto 2019/09

Yllä olevan kuvion perusteella joka kymmenes laskutuspalvelun käyttäjä oli ottanut Yel-vakuutuksen vuonna 2018. Kuitenkin laskutuspalvelun käyttäjistä 18 prosenttia oli ylittänyt vakuutuksen ottamisen euromääräisen alarajan (7 799,37 euroa vuodessa). Voi olla, että vakuutuksen ottamatta jättämisen syynä on, että heidän kohdallaan työskentelyn neljän kuukauden yhtäjaksoisuus ei ole täyttynyt. Tällöin vakuutusta ei tarvitse ottaa. Laskutuspalvelun käyttäjistä noin 80 prosentilla ei pitäisikään olla Yel-vakuutusta, koska asetettua tulojen alarajaa ei ole ylitetty.

4.3.2 Laskutuspalvelujen käyttäjien vero-, ulosottovelkaisuus ja liiketoimintakieltojen määrä

Laskutuspalvelujen käyttäjien velkaantuneisuutta selvitettiin kolmea muuttujaa käyttäen. Nämä muuttujat olivat: 1) verovelkaisuus 2) ulosottovelkaisuus 3) liiketoimintakieltoisten lukumäärä. Tarkastelu tehtiin absoluuttisia ja suhteellisia määriä käyttäen.

Taulukko 2. Vuoden 2018 laskutuspalvelun käyttäjien maksupuutteet ja liiketoimintakiellot

	Määrä	Osuus	Väestö	Elinkeinoon harjoittajat
Yli kuukauden vanhaa verovelkaa yli 1000€ 31.12.2018	1 642	5,5 %	1,4 %	4,1 %
Yli kuukauden vanhaa verovelkaa yli 1000€ 31.12.2019	2 150	7,2 %	1,9 %	5,9 %
Ulosotossa vireillä yli 1000 € 5.11.2019	3 045	10,2 %	5,1 %	5,0 %
Liiketoimintakielto 31.12.2018	75	0,25 %	0,03 %	0,02 %

Väestö = 20 - 69 -vuotiaat

Lähde: Verohallinto 2019/09

Yli 1 000 euron verovelkaisia oli laskutuspalvelujen käyttäjien joukossa noin seitsemän prosenttia vuoden 2019 lopussa. Joka kymmenennellä käyttäjää oli ulosottovelkaa. Ulosotossa oli yli 3 000 laskutuspalvelun käyttäjää. Liiketoimintakieltoisia oli laskutuspalvelun käyttäjien joukossa 0,3 prosenttia eli 75 toimijaa.

Laskutuspalvelun käyttäjällä ulosottovelan todennäköisyys oli kaksi kertaa suurempaa kuin elinkeinonharjoittajilla keskimäärin. Liiketoimintakieltojen suhteellinen osuus oli 12 kertaa suurempi kuin elinkeinonharjoittajien joukossa.

On epäilty, että ulosottovelalliset käyttävät laskutuspalveluja hyväkseen yrittäessään välttää tulon ulosmittauksen. Osa laskutuspalvelun tarjoajista mahdollistaa tulojen nostamisen myös virtuaalivaluuttana. Toisaalta ulosottovirasto toimittaa laskutuspalveluyritykselle maksukiellon koskien laskutuspalvelun käyttäjää. (Harmaa talous & talousrikollisuus, 2019) Ulosotossa olevat asiakkaat voivat maksimoida itselleen jäävän rahan määrän joko perusteettomilla vähennyksillä ennen ennakonpidätystä tai verovapailta kustannusten korvauksilla, koska ulosottoa ei voida kohdistaa näihin suorituksiin.

Laskutuspalvelun käyttäjällä elinkeinonharjoittaminen on saattanut vaikeutua, koska hänen yrityksensä on poistettu ennakoperintärekisteristä. Osa käyttäjien yrityksistä ei ole koskaan edes päässyt rekisteriin verovelkojen vuoksi. Tällaiset asiakkaat saattavat jatkaa harmaata taloutta yritysmuotoisesti toimimalla ja laskuttavat vain osan töistä laskutuspalvelun kautta. Laskutuspalveluiden käyttäminen mahdollistaa sujuvan laskutuksen ja kotitalousvähennyksen hakemisen työn teettäjille.

Liiketoimintakieltoa voidaan yrittää kiertää käyttämällä laskutuspalvelua, koska laskutuspalvelun käyttäjä katsotaan verotuksessa ensisijaisesti yrittäjän sijasta palkansaajaksi. (Harmaa talous & talousrikollisuus, 2019)

5 Yhteenveto

Tämän selvityksen tarkoituksena on kartoittaa laskutuspalveluyritysten sekä niiden käyttäjien velvoitteidenhoitoon liittyviä puutteita. Samalla muodostetaan yleiskuva laskutuspalvelujen käytön laajuudesta Suomessa.

- Kevytyrittäjä ja laskutuspalveluyritys ovat markkinointitermejä, ei lainsäädäntöön perustuvia termejä

Viranomaisten ja eri lakien lähestyminen perustuu perinteiseen kahtiajakoon: yrittäjä ja työntekijä. Eri viranomaisten käyttämissä yrittäjän ja työntekijän määritelmässä on kuitenkin merkittäviä eroja. Viranomaiset tulkitsevat laskutuspalvelun käyttäjän joko yrittäjäksi tai työntekijäksi.

- Laskutuspalveluyrityksen käyttäjälleen edelleen välittämä korvaus on verotuksessa palkkaa tai työkorvausta. Sen sijaan vallitsevan työoikeudellisen tulkinnan mukaan laskutuspalvelun käyttäjä toimii toimeksiantosuhteessa yrittäjänä, joka myy palveluitaan ilman omaa yritystä (y-tunnusta) laskutuspalveluyrityksen kautta.

Palkan kyseessä ollessa laskutuspalveluyritykselle kuuluvat verotuksessa palkoista normaalit yritystoiminnan harjoittamiseen kuuluvat velvollisuudet, joita ovat ennakonpidätyksen toimitaminen, työnantajan sairausvakuutusmaksun maksaminen, oma-aloitteisten verojen veroilmoitusten antaminen ja vuosi-ilmoittaminen. YeL-vakuutuksen ottaminen jää laskutuspalvelun käyttäjän hoidettavaksi.

- Laskutuspalvelun käyttö mahdollistaa työnantajavelvollisuuksien ulkoistamisen laskutuspalveluyritykselle.

Monesti laskutuspalvelun käyttäjä maksaa kuitenkin vain pakollisen ennakonpidätyksen laskutuspalveluyrityksen kautta ja jättää YeL-vakuutuksen maksamisen mahdollisen pieneksi. Yrittäjän eläkkeen tason mukaan määräytyy yrittäjän koko sosiaaliturva: esimerkiksi sairastajan etuudet, vanhempainetuudet ja työttömyysturva. Mitä suurempi YeL-maksun laskennassa käytetty työtulo on, sitä kattavampi turva on. Pahimmillaan pienet vakuutusmaksut voivat johtaa toimeentulotuella elämiseen.

5.1 Laskutuspalveluyritykset ja velvoitteidenhoito

- Laskutuspalvelujen yhteenlaskettu liikevaihto ja työntekijämäärä vastaavat kokoluokaltaan useamman suuryrityksen yhteenlaskettuja vastaavia lukuja.

Laskutuspalveluyritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli lähemmäs 200 miljoonaa euroa vuonna 2018. Näiden sateenvarjon alla toimiville yli 30 000 käyttäjälle maksettiin palkkoja ja työkorvauksia 165 miljoonan euron edestä, joka on kolme neljäsosaa yhteenlasketusta liikevaihdosta. Yhteenlaskettu taseen loppusumma jäi 25 miljoonaan euroon, joka tarkoittaa, ettei laskutuspalveluyrityksiin ole sitoutunut suurta omaisuutta.

Laskutuspalveluyrityksistä kolme suurinta maksoi 80 prosenttia kaikista palkoista ja työkorvauksista. Yli 250 palkansaajan laskutuspalveluyrityksiä oli 13 kappaletta. Näiden yritysten palkansaajien osuus oli 95 prosenttia koko toimialan palkansaajien määrästä.

- Laskutuspalveluiden tarjoaminen on kasvutoimiala.

Laskutuspalveluyritysten määrä on kaksinkertaistunut seitsemässä vuodessa. Vuonna 2012 laskutuspalveluyrityksiä oli 18 kappaletta (15:llä palkanmaksutietoja), kun taas vuonna 2018 lähes kaksinkertainen määrä 32 kappaletta (29:llä palkanmaksutietoja).

Kaikilla käytetyillä muuttujilla mitattuna kasvu on ollut hyvin tasaista vuoteen 2016 saakka, jonka jälkeen kasvu on kiihtynyt. Laskutuspalvelujen käyttäjien määrä kasvoi 20 000:sta 30 000:een (kasvua 50 %) vuosien 2016 ja 2018 välisenä aikana. Samaan aikaan laskutuspalveluiden yhteenlaskettu liikevaihto nousi 130 miljoonasta eurosta lähemmäs 200 miljoonaan euroon. Lisäksi maksettujen palkkojen ja työkorvausten määrä kaksinkertaistui 76 miljoonasta eurosta 164 miljoonaan euroon kyseisellä tarkasteluvälillä

- Hieman yli 80 prosenttia laskutuspalveluyrityksistä oli heikosti kannattavia.

Tappiollisia kaikista yrityksistä oli kolmannes. Vakavaraisuudeltaan heikossa tilanteessa oli yrityksistä kaksi kolmannesta. Koko kohdejoukosta laskettuna joka viidennellä oli negatiivinen oma pääoma. Kaikesta huolimatta puolella yrityksistä oli hyvä maksuvalmius. Tämä johtuu laskutuspalvelujen käyttäjien palkkojen ja verojen rahavirtojen kulkemisesta niiden kautta.

- Yhteissummaltaan lähemmäs 800 000 euroa verovelkaa oli kahdella yrityksellä. Yrityksiä, joiden verovelka oli 30 - 100 000 euroa, oli kaksi kappaletta.

Vain yhdellä laskutuspalveluyrityksellä oli toiminnassaan saneerausvaiheita ja yhdellä ainoalla yrityksellä oli ulosotossa avoimia asioita. Ulosoton euromäärä oli tosin tälläkin yrityksellä vain 14 000 euroa. Arvioverotuksia ei tehty vuonna 2018 laskutuspalveluyrityksiin.

5.2 Laskutuspalvelun käyttäjät ja velvoitteidenhoito

- Suurin osa laskutuspalvelun käyttäjistä on sivutoimisia yrittäjiä, jotka ovat muualla palkkatyössä.

Laskutuspalvelujen käyttäjistä 80 prosenttia sai muita ansiotuloja tämän lisäksi. Työttömyysetuutta saaneita laskutuspalvelun käyttäjiä oli 30 prosenttia. Muita etuuksia (kuten ansiomenetykskorvaukset sairaudesta, opintorahat, lastenhoidon tuki) saaneita oli suhteellisesti yhtä paljon kuin työttömyysetuutta saaneita. Laskutuspalvelun käyttäjistä eläkettä oli saanut kymmenisen prosenttia. Eri etuuksien saamista saman vuoden aikana ei selvitetty.

- Laskutuspalvelun käyttäjien joukossa on suurta vaihtuvuutta, kun työtä tehdään useimmiten sivutoimisesti.

Laskutuspalvelun käyttäjistä keskimäärin runsas puolet oli uusia edelliseen vuoteen verrattuna. Käyttäjistä 92 prosenttia käytti vain yhtä laskutuspalveluyritystä tarkastelujaksolla 2012 - 2018.

- Noin neljänneksellä vuotuisista laskutuspalvelun käyttäjistä oli käytettävissään taustalla yritys.

Yritys- ja yhteisötunnus on pysyvä rekisteritieto eikä ole riippuvainen siitä, harjoitetaanko toimintaa jollain ajanjaksolla vai ei. Noin kymmenyksellä käyttäjistä oli taustalla toiminnassa oleva yritys samana vuonna, kun laskutuspalveluita oli käytetty. Osa rinnakkaisesta toiminnasta perustuu siihen, että laskutuspalvelujen käyttäjä on perustanut oman yrityksen ja sen jälkeen lopettanut yrittäjänä toimimisen kevytyrittäjyyden kautta samana vuonna.

- Laskutuspalvelujen käyttäjän keskimääräinen vuosiansio laskutuspalvelujen kautta on noussut 3 000 eurosta 5 000 euroon vuositasolla vuosina 2012 - 2018.

Vuonna 2012 alle 500 euron palkan osuus oli hieman yli 40 prosenttia. Vuonna 2018 pienimpien maksettujen palkkojen osuus oli enää 30 prosenttia. Toisessa päässä yli 20 000 euron vuosipalkkojen osuus on kasvanut muutamasta prosentista viiteen prosenttiin yhteenlaske-
tuista palkoista laskettuna.

- Joka kymmenes laskutuspalvelun käyttäjä oli ottanut YeL-vakuutuksen vuonna 2018.

Laskutuspalvelun käyttäjistä 18 prosenttia oli kuitenkin ylittänyt vakuutuksen ottamisen euro-
määräisen alarajan (7799,37 euroa vuodessa). Vakuutuksen ottamatta jättämisen syynä voi olla, että heidän kohdallaan lisävaatimus työskentelyn neljän kuukauden yhtäjaksoisuudesta ei ole täyttynyt. Laskutuspalvelun käyttäjistä noin 80 prosentilla ei pitäisikään olla YeL-vakuu-
tusta, koska asetettua tulojen alarajaa ei ole ylitetty.

- Laskutuspalvelun käyttäjällä ulosottovelan todennäköisyys oli kaksi kertaa suurem-
paa kuin elinkeinonharjoittajilla keskimäärin.

Ulosotossa oli yli 3 000 laskutuspalvelujen käyttäjää. Tämä tarkoittaa, että joka kymmenen-
nellä laskutuspalvelun käyttäjällä oli ulosottovelkaa. Ulosotossa olevat asiakkaat voivat mak-
simoida itselleen jäävän rahan määrän joko perusteettomilla vähennyksillä ennen
ennakonpidätystä tai verovapailla kustannusten korvauksilla.

Lisäksi laskutuspalvelun käyttäjällä elinkeinonharjoittaminen on saattanut vaikeutua, koska
hänen yrityksensä on poistettu ennakkoperintärekisteristä. Laskutuspalveluiden käytön aloit-
taminen mahdollistaa kuitenkin sujuvan laskutuksen ja kotitalousvähennyksen hakemisen
työnteettäjille.

- Liiketoimintakieltojen suhteellinen osuus oli 12 kertaa suurempi kuin elinkeinonharjoit-
tajien joukossa.

Liiketoimintakieltoisia oli laskutuspalvelujen käyttäjien joukossa 0,3 prosenttia eli 75 toimijaa.
Liiketoimintakieltoa voidaan yrittää kiertää käyttämällä laskutuspalvelua, koska laskutuspal-
velun käyttäjä katsotaan verotuksessa ensisijaisesti yrittäjän sijasta palkansaajaksi.

6 Lähteet

- Eduskunnan tarkastusvaliokunta. (2010). *Suomen kansainvälistyvä harmaa talous*. Eduskunta.
- Eläketurvakeskus. (30. 12 2019). *www.tyoelake.fi*. Noudettu osoitteesta <https://www.tyoelake.fi/yrittajan-elaketurva/milloin-tarvitsen-yel-vakuutuksen/#title>
- Eläketurvakeskus. (ei pvm). *Eläkemaksutason määräytyminen eri aloilla*. Haettu 19. 08 2020 osoitteesta <https://www.etk.fi/suomen-elakejarjestelma/rahoitus-ja-sijoitustoiminta/tyoelakemaksut/elakemaksutason-maaraytyminen-eri-aloilla/>
- Harmaa talous & talousrikollisuus. (22. 01 2019). *Harmaa talous & talousrikollisuus*. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/ilmi%C3%B6t/ty%C3%B6nteon-uudet-muodot/>
- Harmaa talous & talousrikollisuus. (2019). *www.harmaa-talous-rikollisuus.fi*. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/>
- Heinonen, J.;& Hytti, U. (29. 12 2011). *Helsingin Sanomat*. Noudettu osoitteesta <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000002515389.html>
- Järvensivu, A. (2014). *Tarinoita suomalaisesta työelämästä*. Työterveyslaitos.
- Kansan Uutiset. (23. 02 2020). *Kansan Uutiset*. Noudettu osoitteesta <https://www.kansanuutiset.fi/artikkeli/4218650-ruokalahetit-vaativat-tyosuhdetta>
- Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta (771/2016), Sairausvakuutuslaki (1224/2004). (ei pvm). Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta (771/2016) 5 § 3 mom., Sairausvakuutuslaki (1224/2004) 11 luku 2 § 4 mom. 8 kohta.
- Larsen, S. (20. 01 2020). *Talouselämä*. Noudettu osoitteesta <https://www.talouselama.fi/uutiset/alustatyo-ei-ole-viela-vakiintunut-suomeen-vaikeaa-tehda-keikkatoita-ilman-byrokraatiaa-ja-toiminimeaa/616da228-692d-450f-ab2e-ce6ac54fc986>
- Länsiväylä. (09. 03 2020). *www.lansivayla.fi*. Noudettu osoitteesta <https://www.lansivayla.fi/artikkeli/839573-kevytyrittajien-maara-nousussa-alan-suurimman-laskutuspalvelun-asiakasmaara-nousi>
- Tilisanomat. (18. 03 2015). *Tilisanomat*. Noudettu osoitteesta Yritystalouden ja laskennan ammattilehti: <https://tilisanomat.fi/kirjanpito/asiakasvarat-on-pidettava-erillaan-muista-varoista>
- TJS Opintokeskus. (ei pvm). *TJS Opintokeskus*. Noudettu osoitteesta <https://www.tjs-opintokeskus.fi/tyon-uudet-muodot>
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (15. 02 2017). *julkaisut.valtioneuvosto.fi*. Noudettu osoitteesta http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79272/TEMjul_13_2017_verkkojulkaisu.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Työ- ja elinkeinoministeriö. (12 2018). *JakamistalousInfo.fi*. Noudettu osoitteesta <https://jakamistalousinfo.fi/etusivu>
- Ulosotto. (16. 08 2019). *oikeus.fi*. Noudettu osoitteesta <https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/velkojanaulosotossa.html>
- Uusi työ ry. (12 2019). *uusityo.fi*. Noudettu osoitteesta https://uusityo.fi/wp-content/uploads/2020/02/Uusi-työ-ry_Kevytyrittäjäyys-Suomessa-2019-.pdf
- Verohallinto. (19. 03 2020a). *vero.fi*. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/62252/laskutuspalveluyritysten-ja-niiden-kayttajien-verotuskysymyksiä2/>
- Verohallinto. (13. 02 2020b). *vero.fi*. Noudettu osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/66785/freelancer-verotuksessa3/>
- Wikipedia. (02. 09 2018). *Pakkoyrittäjä*. Noudettu osoitteesta <https://fi.wikipedia.org/wiki/Pakkoyritt%C3%A4j%C3%A4>
- Wikipedia. (ei pvm). *fi.wikipedia.org*. Noudettu osoitteesta <https://fi.wikipedia.org/wiki/Ty%C3%B6#Keikkaty%C3%B6>
- Yrittäjät. (12 2019). *Yrittäjät*. Noudettu osoitteesta <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/tyonantajan-abc/tyonantajamaksut-316483>

7 Luettelo kuvioista ja taulukoista

Kuvio 1. Laskutuspalveluiden liikevaihto ja palkat sekä käyttäjien määrä	4
Kuvio 2. Laskutuspalveluyritysten lukumäärä, joilla ilmoituspuutteita ja/tai verovelkaa kuukausittain 5/2017 - 3/2020.....	8
Kuvio 3. Laskutuspalvelujen käyttäjien ikäjakauma vuosina 2012 - 2018	9
Kuvio 4. Laskutuspalvelun käyttäjien sukupuolijakauma vuosina 2012 - 2018.....	10
Kuvio 5. Laskutuspalvelujen käyttäjien asuinpaikan jakautuminen vuosina 2012 - 2018.....	10
Kuvio 6. Ulkomaan kansalaisten osuuslaskutuspalvelujen käyttäjistä vuosina 2012 - 2018..	11
Kuvio 7. Laskutuspalvelujen käyttäjien tulojen lähteet vuosina 2012 - 2018	12
Kuvio 8. Laskutuspalvelun käyttäjien vaihtuvuus	12
Kuvio 9. Laskutuspalvelujen käyttäjien yrittäjäasema	13
Kuvio 10. Laskutuspalvelun käyttäjää kohden maksama palkka keskimäärin vuosittain	14
Kuvio 11. Laskutuspalveluiden käyttäjää kohden maksaman palkan määrä jaoteltuna alaluokkiin vuosittain	14
Kuvio 12. Perityn ennakonpidätyksen osuus palkoista	15
Kuvio 13. Laskutuspalvelun käyttäjien yrittäjän eläkevakuutus, vakuutuksen ottaneiden osuus euromääräisen rajan ylittäneiden joukossa.....	16
Taulukko 1. Käytettyjen laskutuspalveluiden ja vuosien lukumäärä 2012 - 2018	13
Taulukko 2. Vuoden 2018 laskutuspalvelun käyttäjien maksupuutteet ja liiketoimintakiellot .	16

8 Liitteet

Liite 1. Työnteon uusiin muotoihin liittyvä sanasto

Liite 2. Mitä työtä ei voi tehdä laskutuspalveluiden kautta?

8.1 Liite 1. Työnteon uusiin muotoihin liittyvä sanasto

Sanastoon on kerätty ne termit, joita on käsitelty suoraan tai sivuttu selvityksessä. Yhdistävänä asiana niille on se, että ne liittyvät työn teon uusiin muotoihin ja murrokseen.

Alustatyö

Käyttäjät tilaavat työsuorituksia internetissä ja työntekijätkin valitsevat itselleen keikkoja internetalustan kautta. Alustayhtiöt eivät esiinny työnantajina, vaan työkeikkojen välittäjinä, vaikka ne toimivat paljolti työnantajan tavoin. Alustatyötä tekevät eivät ole työlainsäädännön eivätkä työehtosopimusten piirissä. (Kansan Uutiset, 2020)

Ammatinharjoittaja/yksityinen elinkeinonharjoittaja

Ammatinharjoittajalla/yksityisellä elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan henkilöä, joka työskentelee yrittäjänä omissa nimissään toiminimeä käyttäen. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017)

Freelancer

Freelancerilla tarkoitetaan henkilöä, jolla on vuoden aikana, jopa samanaikaisesti, useita työn- tai toimeksiantajia. Tällä tavoin voivat toimia esimerkiksi toimittajat, valokuvaajat, muusikot, kääntäjät ja teatterityöntekijät. Freelance-työlle on tyypillistä työtehtävien lukuisa määrä sekä työtehtävien tilapäisyys.

Ulkoisesti tarkasteltuna freelancer toimii usein yrittäjämäisesti toimeksiantosuhteessa, mutta niin sanotut muodolliset yrittäjän tunnusmerkit kuten rekisteröityminen toiminimenharjoittajaksi puuttuvat. Freelancer saattaa työskennellä myös työsopimuksen perusteella tai olla elinkeinonharjoittaja. (Verohallinto, 2020b) Freelancereiden joukossa on mukana myös kevytyrittäjiä.

Itsensätyöllistäminen

Erlaisia itsensätyöllistämisen muotoja yhdistää työn tekeminen yksin ja itsenäisesti sekä työn yrittäjämäisyys. Päätoiminen itsensätyöllistäjä työskentelee päätoimisena yksinyrittäjänä, ammatinharjoittajana, freelancerina tai apurahansaaajana. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017)

Jakamistaloustyö

Jakamistaloustyöstä puhutaan, kun yksityishenkilöt jakavat toisilleen palveluja joko ilmaiseksi tai pientä maksua vastaan. Käytännössä toiminta tapahtuu useimmiten digitaalisten alustojen tai mobiilisovellusten kautta. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2018)

Keikkatyö

Keikkatyö on yleensä osa-aikaista ja siten osa-aikatyön eräs muoto. Esimerkiksi muusikoiden esiintymiset ovat tyypillisiä keikkatöitä.⁷ (Wikipedia, ei pvm)

Keikkatyöalusta

Keikkatyöalusta on työn tarjoajille matalan kynnyksen mahdollisuus tarjota lyhyitä työkeikkoja eri tekijöille.

⁷ Lisäksi markkinoilla on laskutuspalveluyritys, jonka kevytyrittäjät käyttävät toiminnassaan toiminimeä ja y-tunusta.

Kevytyrittäjä

Kevytyrittäjä on henkilö, joka laskuttaa asiakasta tehdystä työstä ilman omaa yritystä tai y-tunnusta. Kevytyrittäjä laskuttaa työnsä laskutuspalvelun avulla, jolloin kevytyrittäjän ei tarvitse huolehtia muusta kuin laskun lähettämisestä.

Laskutuspalveluyritys

Laskutuspalveluiden toimintaideana on, että niiden käyttäjät voivat laskuttaa työstään ilman omaa yritystä. Laskutuspalvelu hoitaa käytännössä työn laskutuksen ja lakisääteiset velvollisuudet eli toimii työntekijän ja toimeksiantajan välissä. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017)

Näennäisyrittäjä

Näennäisyrittäjä tarkoittaa tilannetta, jossa entinen työnantaja on ulkoistanut työn yrittäjälle ja on käytännössä myös ainoa ostaja. Jos tähän vielä liittyy työnantajan direktio-oikeuden yrittäjän työhön, on kyse täysin näennäisestä yrittämisestä. Toisin kuin palkansaajana, yrittäjä ei saa tuloja ajalta, jolloin hän on sairaana, lomalla tai työtä ei ole. Toisin sanoen näennäisyrittäjä kantaa yrittäjäriskiä, mutta hänellä ei ole riittäviä mahdollisuuksia voiton tavoitteluun tai toiminnan kehittämiseen. (Heinonen & Hytti, 2011)

Sivutoiminen itsensätyöllistäjä

Sivutoiminen itsensätyöllistäjä on henkilö, joka on päätoiminen palkansaaja, opiskelija, työtön tai eläkeläinen mutta työskentelee tämän ohella sivutoimisesti joko yrittäjänä (jokin yhtiömuodoista osakeyhtiö, avoin yhtiö, kommandiitti yhtiö tai osuuskunta), ammatinharjoittajana, laskutuspalveluyritysten kautta tai apurahalla. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017)

Työnantajamaksut

Työnantaja on velvollinen maksamaan palkanmaksun oheiskustannuksina seuraavia maksuja: ryhmähenkivakuutusmaksu, sairausvakuutusmaksu, tapaturmavakuutusmaksu, työeläkemaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Vakuutusmaksut maksetaan sekä tehdyn työajan että tekemättömän työajan kuten vuosilomien ja vapaapäivien ajalta maksetusta palkasta. (Yrittäjät, 2019)

Työosuuskunta

Työosuuskunnassa työn järjestämisen tapa muistuttaa ammatinharjoittajien toimintatapaa. Ratkaisevana erona on, että osuuskunta on jäsenestään erillinen oikeushenkilö, jolloin työtä voidaan tehdä osuuskunnan lukuun. Tällöin jäsen on osuuskuntaan nähden palkansaaja ja osuuskunta on hänen työnantajansa. Toimeksiantajan työstä maksama korvaus on osuuskunnan saamaa työkorvausta. Jäsenen työstään osuuskunnalta saama korvaus on palkkaa, josta työnantaja on velvollinen hoitamaan työnantajavelvoitteet.

Työsuhde

Työsuhde määritellään työsopimuslaissa. Työsopimuslaki on pakottavaa lainsäädäntöä, eli asianosaisten disponointioikeutta (määräämisoikeutta) on rajoitettu. Työsuhteen keskeisimmät tunnusmerkit ovat työn tekeminen toisen lukuun, suorituksen vastikkeellisuus (muun muassa palkka), työsopimuksen olemassaolo sekä työnantajan mahdollisuus valvoa ja johtaa työtä (ns. direktio-oikeus).

Työnteon murros

Uuden hallitusohjelman mukaan työnteon murroksella tarkoitetaan itsensätyöllistäjiä, jaksamis- ja alustataloutta, uusia työn teettämisen muotoja ja osuuskuntia.

Työn teettämisen uudet muodot

Työn uusia muotoja ovat niin sanotut epätyypilliset työsuhteet, joilla viitataan työsuhteisiin, jotka poikkeavat järjestelyiltään ja ehdoiltaan perinteisestä työntekemisen muodosta: vakituisesta, kokoaikaisesta työstä. Epätyypilliseksi työsuhteeksi voidaan luokitella: 1) määräaikaiset työsuhteet eli pätkätyö 2) osa-aikaiset työsuhteet 3) vuokratyö ja 4) freelancetyö. (TJS Opintokeskus, ei pvm)

Yksinyrittäjä

Yksinyrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka työskentelee itsekseen jossakin seuraavista yhtiömuodoista: osakeyhtiö (oy), avoin yhtiö (ay), kommandiittiyhtiö (ky) tai osuuskunta (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2017).

8.2 Liite 2. Mitä työtä ei voi tehdä laskutuspalveluiden kautta?

Laskutuspalveluyrityksen käyttäminen taipuu lähes kaikenlaisten työsuoritusten laskuttamiseen. Jotkut työt edellyttävät kuitenkin erilaisia rekisteröinti-, ilmoitus- tai lupavaatimuksia. Sitä varten voidaan tarvita y-tunnus, jolloin ainoa mahdollisuus on oman yrityksen kautta toimiminen. Lisäksi henkilökohtaisia palkkioita ei voi siirtää laskutuspalvelun kautta laskutettavaksi. Laskutuspalvelu on tarkoitettu vain työsuoritusten laskuttamiseen, joten tuotteiden myyntiä ja vuokrausta ei ole mahdollista harjoittaa laskutuspalveluyritystä käytettäessä.

Järjestyksenvalvonta tai vartiointi

Järjestyksenvalvonta ja vartiointi ovat luvanvaraisia aloja, jolloin lupahakemuksen yhteydessä henkilön tulee ilmoittaa y-tunnus. Laskutuspalvelun y-tunnusta ei voi käyttää luvan hakemiseen, joten henkilön on perustettava oma yritys. Näitä töitä voi laskuttaa rajoitetusti.

Kiinteistönvälitys

Kiinteistönvälitys on luvanvaraista työtä ja aluehallintovirasto (AVI) pitää rekisteriä kiinteistövälityslikkeistä ja vuokrahuoneistojen välityslikkeistä. Välityslikkeeseen on ennen toimintansa aloittamista rekisteröidyttävä siihen aluehallintovirastoon, jonka alueella liikkeen on tarkoitus pääasiallisesti hoitaa.

Kokous-, luento-, tai esitelmäpalkkiot

Verohallinnon ohjeen mukaan henkilökohtaisia palkkioita kuten esimerkiksi kokous-, luento-, tai esitelmäpalkkioita sekä hallituspalkkioita ei voi siirtää laskutuspalveluyritykselle, vaikka maksajan ja saajan välille ei syntyisi työsuhdetta. Näiden palkkioiden ennakonpidätyksen toimittaa työnsuorittajan toimeksiantaja.

Työnantajan sairausvakuutusmaksua ei tarvitse maksaa työsuhteeseen perustumattomasta luento- ja esitelmäpalkkiosta, kokouspalkkiosta ja hallintoelimen jäsenyydestä maksetusta palkkiosta, jos palkkion perusteella ei henkilöön sovellettavien työeläkelakien mukaan tarvitse maksaa työntekijän eläkemaksua (Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta (771/2016), Sairausvakuutuslaki (1224/2004)). Työntekijän eläkemaksua ei tarvitse maksaa esimerkiksi silloin, kun yksittäistä palkkiota ei ole saatu työsuhteessa. (Verohallinto, 2020a)

Muut erilaisia lupa- ja ilmoitusvaatimuksia sisältävät työt

Muut erilaisia lupa- ja ilmoitusvaatimuksia sisältävät työt kuten elintarvikkeiden myynti ja valmistus, alkoholijuomien anniskelu ja myynti, taksiliikenne, tatuointi- ja lävistyspalvelut ja majoituspalvelut.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työt

Aluehallintoviraston linjauksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työtehtävät edellyttävät rekisteröintiä itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi Valviran ylläpitämään Valveri-rekisteriin. Rekisteröintiä varten tarvitaan y-tunnus, joten näillä aloilla toimiessa ainoa mahdollisuus on oman yrityksen kautta toimiminen.

Sähkötyöt

Kevytyrittäjänä toimivat sähköalan ammattilaiset, joilla on oikeus tehdä näitä töitä ja asiaankuuluva pätevyystodistus, voivat laskuttaa sähköurakointiluvan omaavaa yritystä. Yksityishenkilöitä ja muita yrityksiä voidaan laskuttaa ainoastaan yksinkertaisista sähkötöistä, maallikotöistä, jotka eivät vaadi erillistä urakkailmoitusta. Lisäksi pätevyystodistuksen

omaava henkilö voi laskuttaa vähäisiä kertaluonteisia sähköitä (esimerkiksi pistorasian li-säys).

Vedeneristystöitä kotitalouksille

Vedeneristystöitä yksityisille voi laskuttaa ottamalla siihen erillisen vastuuvakuutuksen. Vakuutuksen tilaaminen tapahtuu laskutuspalvelun kautta ja kustannus voidaan vähentää työnhankkimiskuluna ennen palkan laskemista. Kevytyrittäjällä pitää myös olla VTT:n myöntämä märkätilasertifikaatti.

Verkkokauppa, muu tavara kauppa ja tavaran vuokraus

Tuotteiden myynti tai vuokraus ei ole mahdollista laskutuspalvelun kautta. Laskutuspalvelu on tarkoitettu oman työpanoksen laskutukseen. Kevytyrittäjä voi kuitenkin laskuttaa asiakkaalta laskutettavaan toimeksiantoon suoraan liittyviä materiaalikuluja.